

EDIČNÍ POZNÁMKA 9

ÚVODNÍ KAPITOLY 11

LIDSKÁ PŘIROZENOST 13

SOCIOMORFNÍ MODELOVÁNÍ 15

LIDSKÉ A MIMOLIDSKÉ 21

KAPITOLA PRVNÍ

CHARLES DARWIN (1809–1882) A ALFRED RUSSEL WALLACE (1823–1913) 29

O VZNIKU DRUHŮ PŘÍRODNÍM VÝBĚREM... 31

■ PŘÍRODNÍ A SPOLEČENSKÝ VÝBĚR 35

O PŮVODU ČLOVĚKA 37

■ STARÉ KOSTI 39

■ BIOLOGIE A HUMANITNÍ VZDĚLANOST 41

■ PRÁCE A NÁSTROJE 43

DARWINŮV POHLED NA VZDÁLENÁ ETNIKA A NA ZVÍŘATA 45

■ VE VÝBĚHU 46

EVOLUCE ŘEČI, ABSTRAKCE A ESTETICKÝCH PŘEDSTAV 49

EVOLUCE NÁBOŽENSKÝCH PŘEDSTAV A MORÁLKY 51

■ PROČ JSME HOLÍ? 52

■ DARWIN O POHLAVNÍM VÝBĚRU 54

SPOLEČENSKÉ A POLITICKÉ OHLASY DARWINOVA VYSTOUPENÍ,
EUGENIKA A RASOVÉ TEORIE 56

■ SVAZ CHOVELŮ ANEB O POZITIVNÍ EUGENICE 57

■ BÝT NAKLONOVÁN 61

ALFRED RUSSEL WALLACE (1823–1913) 66

KAPITOLA DRUHÁ

EDWARD OSBORNE WILSON (NAR. 1929) 71

KREACIONISTICKÉ DILEMA 73

- SOCIOBIOLOGIE JAKO SEKULÁRNÍ NÁBOŽENSTVÍ 75
ŠOKOVAT MALOMĚŠŤÁKA 78
ČLOVĚK A MRAVENEC 81
    ■ *CORPUS POLITICUM* 82
SEXUALITA, KULTURA, AGRESIVITA 83
    ■ EGOISMUS, ALTRUISMUS A FRANS DE WAAL 85
STÍN PŘÍRODNÍ TEOLOGIE 87

KAPITOLA TŘETÍ

ADOLF PORTMANN (1897-1982) 91

- ŽIVOTOPIS 93
PORTMANNOVY MYŠLENKOVÉ KOŘENY 98
PORTMANNOVY NÁZORY NA ŽIVÉ BYTOSTI 101
    SEBEPREZENTACE, VLASTNÍ JEV, NITERNOST 102
    OTÁZKA RANKU 103
    PORTMANNOVY METODY INTERPRETACE ŽIVÝCH
    ORGANISMŮ 104
    ■ PROČ V PŘÍRODĚ „NESMÍ“ EXISTOVAT KREATIVITA? 107
PORTMANNOVA ANTROPOLOGIE 111
    LIDSKÁ ONTOGENEZE 111
    VZNIK ŘEČI A OSVOBOZENÍ RUKY 113
    LIDSKÁ EVOLUCE BIOLOGICKÁ I KULTURNÍ 115
    ■ LIDSKÉ POSTAVY 117
    ■ PANYCHIDA ZA NĚMECKOU BIOLOGII 119
APENDIX: PORTMANN A JEHO RECEPCE V ČECHÁCH 125
    JIŘÍ NĚMEC A „PŘINESENÍ PORTMANNA DO ČECH“ 125
    ZDENĚK NEUBAUER JAKOŽTO BIOLOGICKÝ MYSLITEL
    A UKOTVITEL PORTMANNISMU V ČECHÁCH 126
    STANISLAV KOMÁREK A JEHO ŽÁCI 128

KAPITOLA ČTVRTÁ

KONRAD LORENZ (1903-1989) 137

- LORENZOVA VÝCHODISKA A METODOLOGIE 139
    ■ ETOLOGIE ANEB MRAVOSLOVÍ 139
LORENZOVA KONCEPCE AGRESE 143
    ■ VÁLKA A ETOLOGIE 145
    ■ BIOLOGOVÉ V „TŘETÍ ŘÍŠI“ 147
LORENZOVA TEORIE AUTODOMESTIKACE 150
LORENZOVA EVOLUČNÍ TEORIE POZNÁNÍ 154
LORENZ O KULTUŘE 156

KAPITOLA PÁTÁ

IRENÄUS EIBL-EIBESFELDT (1928–2018) A OTTO KOENIG (1914–1992) 159

ETOLOGICKÁ METODA PŘÍSTUPU K LIDEM 161

PŮVOD ŘEČI 164

LIDSKÁ ONTOGENEZE 167

ESTETICKÉ PREFERENCE A ESTETICKÉ CÍTĚNÍ 169

OTTO KOENIG A JEHO POSTŘEHY 174

ZÁVĚR

LIDSKÁ PŘIROZENOST A JAK S NÍ NALOŽIT 177

SUMMARY 185

REJSTŘÍK VĚCNÝ 187

REJSTŘÍK JMENNÝ 189